

PŘEHLED VÝZKUMŮ

57-2

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 57
Volume 57

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady Head of editorial board	Pavel Kouřil
Redakční rada Editorial board	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor Editor in chief	Petr Škrdla
Výkonná redakce Assistant Editors	Hedvika Břínková, Jiří Juchelka, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba Executive Editors, Typography	Barbora Tesařová
Software Software	Adobe InDesign CC
Fotografie na obálce Cover Photography	Medailon z hrobu 914/803 z kostela sv. Kříže v Javorníku (obr. 22, str. 191). Medallion from grave Nr. 914/803 in the St. Cross Church in Javorník (Fig. 22, Pg. Nr. 191).
Adresa redakce Address	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Čechyňská 363/19 602 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk Print	Azu design, s. r. o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2016
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2016 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

Zkoumané plochy se nachází v prostoru severovýchodní části Starého Města, asi 150 m od bývalé Strojní traktorové stanice (STS), kde v 50. let 20. století probíhaly pod vedením Viléma Hrubého záchranné archeologické výzkumy v poloze „Nad Haltýři“, při nichž bylo vedle obytných a hospodářských staveb objeveno také několik kovoliteckých pecí. Tyto nálezy vedly Viléma Hrubého k úvaze, že se jednalo o samostatnou, od okolních sídlišť izolovanou osadu, která je označována jako Osada IV, a která se členila na dva dílenské okrsky, západní hutnický a východní kovolitecký, mezi kterými se také pohřbívalo, jak dokládají nalezené hroby (Hrubý 1965, 84–88).

Výše uvedené skutečnosti naznačovaly, že by v prostoru určeném pro stavbu bytových domů mohla tato osada pokračovat. Tento předpoklad byl potvrzen výzkumem z roku 2011, kdy bylo na ploše o rozměrech 15 × 60 m odkryto 11 objektů, z nichž 3 obsahovaly pozůstatky výrobně tepelných zařízení a 1 hrob, ve kterém byl pohřben jedinec s pokrčenými dolními končetinami.

Na podzim roku 2015 byla zahájena další etapa záchranného archeologického výzkumu. Plocha o rozměrech 15 × 55 m se nacházela asi 15 – 20 m od severozápadně od okraje plochy zkoumané v roce 2011, a přiblížila se téměř k hranicím pozemku, na kterém se nacházela STS. Jednalo se o prostor využívaný k zemědělské činnosti, a jak se později ukázalo, tak pozůstatky hluboké orby se nepříznivě odrazily i na zjištěných objektech, neboť stopy orby zasahovaly až do podloží, kde narušily ne vždy zcela jasné obrysy výplní objektů.

Celkem bylo zachyceno 13 objektů a většina z nich byla velmi mělce zahloubena do podloží do hloubky 20 – 30 cm. Výjimku představoval pouze objekt 12/2015, který byl ve své jihovýchodní části zahlouben až 50 cm do podloží.

Zjištěné objekty obsahovaly běžný archeologický materiál, jako je keramika či kosterní pozůstatky zvířat. Vedle toho bylo nalezeno i nemalé množství větších i menších kousků strusek. Na základě mineralogického studia artefaktů z objektu 1A/2011 pocházejících ze záchranného archeologického výzkumu z roku 2011 bylo zjištěno, že se jednalo o odpadní strusky vzniklé při kovářském zpracování svářkového železa v nedaleké velkomoravské kovárně (Křivánek 2015, 82). Při následná konzultaci s Mgr. J. Křivánkem bylo předběžně konstatováno, že podobný charakter vykazují také strusky z objektu 12/2015 z výzkumu Tönisvorst-STS II.

Na základě předběžného zpracování a vyhodnocení lze uvažovat o tom, že prostor odkrytý v roce 2015 sloužil především jako odpadový areál pro dílenský okrsek zaměřený na zpracování kovů, který byl zjištěn přechozími archeologickými výzkumy.

Lucie Valášková, Luděk Galuška, Jakub Langr

Literatura

Hrubý, V. 1965: *Staré Město. Velkomoravský Velehrad.* Praha: Nakladatelství Československé akademie věd.

Křivánek, J. 2015: *Mineralogické studium artefaktů po železářské výrobě z vybraných lokalit v okolí Starého Města u Uherského Hradiště.* Rkp. diplomové práce. Uloženo: Univerzita Palackého, Katedra geologie.

Resumé

Staré Město (Kat. Staré Město u Uherského Hradiště, Bez. Uherské Hradiště), Tönisvorst Straße. Mittelburgwallzeit. Siedlung, Abfallareal, Handwerkareal. Rettungsgrabung. Einlagerung der Funden: Mährisches Landesmuseum, Zentrum für slawische Archäologie.

ŠELEŠOVICE (OKR. KROMĚŘÍŽ)

„Pod rozdíly“. Raný středověk. Sídliště. Záchranný výzkum.

Při výzkumu ZTV k rodinnému domu v Šelešovicích byla zachycena část polykulturního sídliště z období mladého neolitu (viz oddíl Neolit v prvním čísle tohoto ročníku, kde je uveden i popis lokality), doby bronzové (viz oddíl Doba bronzová v prvním čísle tohoto ročníku) a raného středověku. Raně středověké období představují dva sídlištní objekty a dvě obilnice. Záchranným výzkumem bylo s velkou mírou pravděpodobnosti objeveno sídliště Slovanů doby hradištní, ke kterému náleží nedaleké pohřebiště, zkoumané ve 20. letech minulého století předním představitelem moravské archeologie I. L. Červinkou (Červinka 1927; Chybová 1998, 128; Šikulová 1959, 160).

Miroslav Popelka

Literatura

Červinka, I. L. 1927: Poslední slovanská pohřebiště na Moravě. *Pravěk* 1926(4–6), 3–16.

Chybová, H. 1998: *Pravěké a slovanské osídlení Kroměřížska. Průvodce archeologickou expozicí a sbírkami Muzea Kroměřížska.* Kroměříž: Muzeum Kroměřížska.

Šikulová, V. 1959: *Moravská pohřebiště z mladší doby hradištní.* Ostrava: Krajské nakladatelství.

Resumé

Šelešovice (Bez. Kroměříž), „Pod rozdíly“. Frühmittelalter. Siedlung. Rettungsgrabung.

ŠUMICE (OKR. BRNO-VENKOV)

Intravilán, východní část obce. Střední a mladší doba hradištní. Sídliště. Záchranný výzkum.

Při stavbě kanalizace bylo při východním okraji obce narušeno několik zahloubených objektů. Rýhu s archeologickými objekty lze lokalizovat na ZM ČR 1:10 000, list 34-12-02, v linii mezi koordináty 296/4, 299/9, 298/10, 313/29 mm od Z/J s. č. Keramický materiál je možné datovat do střední a mladší doby hradištní. V intravilánu obce byly dokumentovány také objekty z novověkého období.

Ivan Čižmář, Petr Kos

Resumé

Šumice (okr. Brno-venkov), gebauter Teil der Gemeinde, südlicher Teil der Gemeinde. Mittelburgwallzeit, Jungburgwallzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

ŠVÁBENICE (OKR. VYŠKOV)

Kostel sv. Michaela archanděla. Novověk. Kostel, pohřeb. Záchranný výzkum.

V podzimních měsících roku 2015 prováděla Římskokatolická farnost Švábenice rekonstrukci podlahy sakristie kostela sv. Michaela Archanděla ve Švábenicích. Barokní svatostánek byl na výrazném vrcholu nad obcí postaven v roce 1741 a v 19. století novogoticky upraven (kostel je v Ústředním seznamu nemovitých kulturních památek uváděn pod názvem kostel sv. Michala, číslo ÚSKP – 17511/7-3879). Plocha výzkumu je na ZM ČR 1:10 000 list 24-42-12 vymezena bodem 420:101 mm od Z:J s. č.

Vlastní výzkum Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., proběhl v sakristii kostela po odstranění kamenné dlažby. Těsně pod podlahou byly objeveny lidské pozůstatky. Nejednalo se o původní pohřby, ale o torza lidských koster, která při přestavbách kostela patrně změnila původní místo uložení. Část skeletů zabíhala pod jižní zeď sakristie a byla touto stěnou zcela

zničena. Dle antropologického posudku Mgr. J. Kaly se jednalo o pozůstatky dvou mužů zemřelých po 40. roce věku. Dobu pohřbu lze určit před vznik barokního kostela, tedy *ante quem* 1741.

Blanka Mikulková

Resumé

Švábenice (Bez. Vyškov), Sankt Michael Kirche. Neuzeit. Kirche, Grab. Rettungsgrabung.

TEČOVICE (OKR. ZLÍN)

„Za kostelem“. Raný středověk. Sídliště. Záchranný výzkum.

Při budování zvodněného poldru v trati „Za kostelem“ mezi tečovickým průmyslovým areálem a korytem Rackové byl proveden i drobný záchranný archeologický výzkum, který přinesl další poznatky o původním historickém osídlení katastrálního území Tečovice. Oproti očekávání byla na rozsáhlé ploše stavby zjištěna pouze jedna intaktní archeologická situace. Jednalo se o menší oválný objekt (GPS souřadnice objektu 17.56956 V; 49.22374 S) se silně zuhelnatělým zásypem, v jehož výplni byl nalezen nepočetný soubor keramických fragmentů, hlásících se svou výzdobou do střední doby hradištní. Zmíněný objekt byl zachycen v mokřadu A, poblíž terénní vlny sklánějící se západním směrem k toku Rackové, na které je možno předpokládat shodně datované (a dosud nepopsané) sídliště.

Miroslav Popelka

Resumé

Tečovice (Bez. Zlín), „Za kostelem“. Frühmittelalter. Siedlung. Rettungsgrabung.

TETČICE (OKR. BRNO-VENKOV)

Ulice Nádražní. Vrcholný středověk, novověk. Sídliště. Záchranný výzkum.

Při záchranném archeologickém výzkumu na stavbě: Tetčice – veřejná prostranství II/394, které prováděl Archeologický ústav Moravského zemského muzea, bylo potvrzeno středověké a novověké osídlení.